

INNHold

1. NATURVERN GJENNOM AKTIV BRUK.....	2
2. GRØNT NÆRINGS LIV	3
3. LANDBRUK.....	5
4. NATURMANGFOLD	6
5. VERN AV HVALERS HAVOMRÅDER OG FISKE	7
6. ET LEVENDE LOKALDEMOKRATI	9
7. SKOLE OG OPPVEKST	10
8. HELSE OG OMSORG	12
9. MILJØVENNLIG INNFRAS TRUKTUR	13
10. ET MANGFOLDIG OG INKLUDERENDE LOKALSAMFUNN.....	13

MDG HVALER

PROGRAM 2019-2023

MÅLSETTING

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Livskraftige lokalsamfunn, basert på lokale ressurser er en forutsetning for å nå målet. Vårt mål er å utforme en helhetlig politikk for nåtid og framtid, basert på:

- solidaritet med andre mennesker
- solidaritet med fremtidige generasjoner
- solidaritet med dyr og natur

Våre fremtidsønsker er:

- en selvstendig kommune med et levende lokaldemokrati
- et skolesenter med mangfold, inkludering og egen naturskole
- økologisk landbruk og en allsidig havnæring
- et blomstrende lokalt og grønt næringsliv
- selvforsyning av egen kraft fra fornybare energikilder

Mange familier flytter til Hvaler og næringslivet ser på kommunen som et attraktivt sted å etablere virksomhet. Tilgangen til perlene langs kysten er åpen og lagt til rette for både fastboende, hyttebeboere og tilreisende. Det er mange friluftsliv tilbud å velge mellom og gode tilbud av aktiviteter med lav terskel for ungdom.

I fremtiden har vi tatt et oppgjør med bruk og kast mentaliteten. Vi har fokus på kvalitetsprodukter med lang levetid. Behovet for kildesortering er lite og vi bruker tid og midler på miljøvennlige prosjekter.

1. NATURVERN GJENNOM AKTIV BRUK

- Bevare naturens mangfold og Hvalers rødlistearter
- Godt vedlikehold og universell utforming av kyststien og turstier
- Hvalers naturgitte ressurser foretrekkes benyttet

- Nasjonalparken er fri for tung skipstrafikk
- Naturskole som en videre tilbud av kulturskolen skal etableres

Felles forståelse for å bevare naturens mangfold, når vi alle kan ta i bruk naturen i vårt nærmiljø hele året. Turstier, kyststier, tilrettelegging for ulike brukergrupper, og forsiktig skilting/markering av severdigheter vil sikre at vi her på Hvaler verdsetter den kraft og energi våre grønne lunger gir oss. Miljø og bærekraft settes før økonomi i den grønne ideologien.

Vi vil benytte de naturgitte ressursene som finnes på Hvaler. Det betyr utmarksbeiting, jordbruk, skogbruk og fiske. Vi ser gjengroing og tap av landbruksarealer som en utfordring. Jordvern har vært god politikk på Hvaler, la oss fortsette med det slik at vi også fremover kan høste mere av naturens grøde. Fylkets landbruksavdeling har bidratt til at beiteområder er åpnet opp, den satsningen må fortsette.

Nasjonalparken er et stort pluss for oss alle. MDG er imot å øke skipstrafikken med store båter gjennom nasjonalparken, og motstandere av Borg havn prosjektet som vil medføre dumping av giftig mudder og økt skipstrafikk. Hvalers naturverdier må synliggjøres og presenteres ute i sitt naturlige element. Kystlinjene skal være tilgjengelige for alle uansett funksjonsnivå. Stier skal være uten stengsler og tilrettelagt for nødvendige fremkomstmidler for funksjonshemmede.

2. GRØNT NÆRINGS LIV

Vi må skape flere arbeidsplasser og ta vår del av ansvaret for verdiskapningen som finansierer velferdssamfunnet. Utviklingen skal styres fra oljealder over til et samfunn med fokus på bærekraft. Vi ønsker produksjon av kvalitetsprodukter og kvalitetstjenester med lokale ressurser. Vårt nyetablerte næringsfond skal videreutvikles og benyttes for å skape vekst, optimisme og økonomisk støtte for vårt næringsliv.

Vi vil skape lønnsomme næringer ut av

- Havet
- Kultur opplevelser
- Grønn turisme
- Lokal matvareproduksjon
- Fornybare energikilder
- Lokale håndverkstjenester

Havnæringen

Et samspill med Innovasjon Norge som nå satser særlig på havrommet og ren energi passer for vår kommune. Marin næring med videreutvikling av fiske, ny næring med arter fra havet og samarbeid på tvers av fagmiljøer skal gi nye arbeidsplasser.

Hvaler MDG vil etablere fredningsområder i nasjonalparken for bevaring av artsmangfoldet, blant annet hummer.

Aktiv innsats for å redusere søppel i havet, eksempelvis spøkelsesteiner, skal prioriteres.

Hvaler kommune må bruke sin nasjonalparkstatus for å presse frem en stor nasjonal satsning på renhold til sjøs. I dag er det mange eiere av fritidsbåter som tømmer sin septik i havet, dette skal ikke tillates. Hvaler kommune har satt opp tømmestasjoner, det skal bli et påbud å benytte disse.

Besøk- og opplevelsesnæringen

Denne er et viktig nasjonalt satsningsområde som er sterkt forankret i Hvalersamfunnet. Gode rammebetingelser med kommunal tilrettelegging, hjelpsom saksbehandling og eget næringsfond kan sikre oss flere varige arbeidsplasser med økoturisme. Aktiv kommunal tilrettelegging for private tilbydere av overnatting samt hotell må prioriteres.

MDG Hvaler vil satse på sporløse og ikke-motoriserte aktiviteter på sjøen. Vi vil tilrettelegge noen plasser langs kysten til dette formålet og planlegge infrastruktur slik at det er enkelt å komme seg frem for turister som besøker Hvaler.

Håndverks- og byggenæringen

Vi er et samfunn med ca. 2000 boliger og 4300 fritidsboliger, håndverkere og entreprenører er en viktig del av et levende lokalsamfunn og Hvaler kommune skal bidra til at lokale håndverkere og bedrifter får gode forutsetninger til å utvikle seg med fokus på lokal kvalitet. Hvaler kommune skal aktivt benytte våre lokale firma for bygging og vedlikehold av infrastruktur og kommunale bygg.

Ren energi; sol og vind og jordvarme

Dagens el-produksjon er en del av et internasjonalt strømmarked basert på blant annet kull og atomkraft. Vårt mål er at Hvaler kan bli selvforsynt med egen kraft fra fornybare energikilder, eksempelvis gjennom solceller, jordvarme og mindre vindmøller. Vår visjon er at vårt økologiske fotavtrykk går i null.

Gjenbruk

Dagens kildesortering på Sandbakken fungerer svært godt og likevel er det viktig med bedre ordninger for innsamling av plast og farlig kjemisk avfall. Det skal innføres returpunkter for farlig avfall.

Omsorgsbasert næring til Hvaler

Vår lille kommune med et mangfold av øyer, små skoglandskap og bergknauser innbyr til gode rekreasjonsopplevelser med mulighet for flere tilbydere av rehabiliteringstjenester. Støtte til igangsetting og tidlig drift skal gis til lokale bedrifter som tilbyr rehabilitering, personlig omsorg og avlastning for pårørende. Private initiativ til hjemmetjenester ansees å være et verdifullt supplement til de offentlige tjenester.

Våre nåværende barneskoler, Floren og Åttekanten skole, skal snart avvikles og bør kunne benyttes som næringseiendommer både for en sosial boligpolitikk og/eller privat omsorgssenter. Det gir liv til nærområdene etter nedleggelse av lokalskolen, nye arbeidsplasser og muligheter for flere unge og enslige som flytter til Hvaler i etableringsfasen.

3. LANDBRUK

Hvaler MDG vil:

- Støtte opp om landbruket i kommunen, også de mindre produsentene.
- Ha en nullvisjon for nedbygging av matjord, og at Loven om jordvern beholder en sterk status i forhold til unntak, f.eks. gjennom plan og bygningsloven.
- Sette i gang Bondens marked på vårt eget torg på Skjærhalden.
- Stimulere jordbruket til økologisk drift, støtte til frukt og bærproduksjon samt birøktere.
- Gi lokalprodusenter mulighet til gratis leie av salgsboder på Skjærhalden torg.
- At skolehager skal inkluderes i alle skoler og barnehager.

Lokalprodusert mat gir oss en bærekraftig forvaltning av Hvalers kulturlandskap. Hvaler kommuner har en aktiv landbruksnæring med store arealer økologisk landbruk. Hvaler kommune er fra gammelt av en fiske- og landbrukskommune, som har hatt mye utmarksbeite og dyrehold. Men gjengroing og nedgang i drift, delvis grunnet fraflytting og liten lønnsomhet for mindre bruk, truer landbrukstradisjonene våre. Landbruket i kommunen bør stimuleres gjennom et fortsatt sterkt jordvern og bedre tilrettelegging for salg av lokalproduserte varer i kommunen.

Bøndene som fortsatt driver aktivt på Hvaler, driver i hovedsak med dyrehold og dyrking av potet og grønnsaker. Størstedelen av landbruksarealene benyttes til beiting eller

grasproduksjon til for. Mange driver økologisk, kommunen bør likevel stimulere alle produsenter nå og i framtiden til en økologisk drift som kjennetegnes ved bruk av lokale og fornybare ressurser, resirkulering av næringsstoffer og oppbygging av organisk materiale i jorda. Bønder på Hvaler skal tilgodeses med flexibel arealdisponering av egen eiendom så lenge dette ikke går ut over dyrkbar mark og spesielle naturverdier.

Subsidiert hjemmekompostering bør absolutt fortsette.

Salg av lokalprodusert mat på Skjærhalden torv skal oppmuntres. Hvaler MDG mener at lokalprodusenter bør få leie boder på Skjærhalden torv gratis. Hvaler MDG ønsker å støtte lokal produksjon av frukt og grønnsaker.

4. NATURMANGFOLD

Hvaler MDG vil:

- At Naturmangfoldloven brukes aktivt og stå sterkt i forhold til Plan- og Bygningsloven i alle plansaker i kommunen.
- At kommunen gjennomgår og oppdaterer sin informasjon om tidligere kartlagt biologisk mangfold og forbereder nye kartlegginger ved behov.
- At det gjennom kartlegging jobbes for å opprettholde levedyktige bestander av vilt i kommunen.
- At det jobbes med restaurering av helt eller delvis ødelagte økosystemer i kommunen, eksempelvis sjørretbekker.
- At kommunen unngår all bruk av Roundup og tilsvarende plantegift, og at også andre aktører i kommunen anbefales det samme.
- At kommunen vurderer bruk av beplantning på tak (grønne tak) på alle fremtidige kommunale byggeprosjekter (f.eks ny skole på Asmaløy) for å fremme mangfold av insekter.
- All kantslått i veikanter gjennomføres etter avblomstring

Livsgrunnlag

Et hovedprinsipp for Hvaler MDG er erkjennelsen av at vårt livsgrunnlag hviler på naturen og det ytre miljø. Både mennesker og alt annet liv på jorda, er avhengige av et fungerende økosystem og høyt biologisk mangfold. Vi må derfor drive en forvaltning som jobber for fungerende økosystemer og naturmangfold. Dette sikrer mat, råvarer, ferskvann, luftkvalitet, karbonlagring, demper flom og andre ekstremhendelser. Det renser drikkevann, sikrer pollinering, opprettholder jordkvalitet og hindrer erosjon. Vi skal utnytte den biologiske kontrollen av skadedyr og sykdommer. Et fungerende økosystem gir oss også goder som mulighet for friluftsliv og naturturisme. Det vil si at økosystemer og arter også har en

økonomisk verdi for samfunnet. Det siste er spesielt aktuelt for Hvaler kommune, som trenger å utvikle flere arbeidsplasser i kommunen.

Mangfold

Naturen med sitt mangfold av livsformer har også en uavhengig egenverdi og er ikke bare til for oss mennesker. Vi har et etisk ansvar for å ta vare på den, uavhengig av det faktum at den er en stor ressurs for oss.

Hvaler MDG har som mål at menneskenes økologiske fotavtrykk skal reduseres. Vi vil styrke arealforvaltning i kommunen slik at natur- og miljøaspektene blir bedre ivaretatt ved opprettelse av arealplaner og ved utbygging. Faktorer som nedbygging, utslipp, bruk av kunstgjødsling og sprøytemidler, forsøpling og spredning av fremmede arter, er med på å true naturmangfoldet i kommunen. Gode arealplaner, samt tilrettelegging for et grønnere landbruk og næringsliv, spiller derfor en viktig rolle for å ta vare på naturmangfoldet vårt. Naturmangfoldloven skal sikre alle norske fastlandsarter og må praktiseres sammen med Plan- og Bygningsloven (PBL) i alle plansaker.

Boligtomter

Hvaler kommune har i dag mange byggeklare tomter, disse må utnyttes før nye naturområder klargjøres for nye byggefelt.

Hvaler har en unik natur, som blant annet omfatter et stort antall sjeldne og truede plante- og dyrearter. Vi har 12000 arter, og 131 av disse er rødliste arter, flest i Norge. Dette gir oss et helt spesielt ansvar for å forvalte naturen vår på en hensynsfull og riktig måte. Vi er nødt til å ha et langtidsperspektiv på alt vi gjør.

Hvaler MDG ønsker også en gjennomgang av kartlagte data over biologisk mangfold i kommunen, og det bør vurderes om nye kartlegginger er nødvendig, spesielt av sårbare og prioriterte naturtyper/dyr/planter. Hvaler kommune må fortsette arbeidet med å vurdere flere kommunale verneområder i områder med særlig høye naturverdier. Vår kommune skal bruke bie- og humlevennlige planter i beplantning av kommunale arealer (inkludert barnehager/skoler), men samtidig å tilse at man ikke bruker invaderende (svartelistede) plantearter.

5. VERN AV HVALERS HAVOMRÅDER OG FISKE

Hvaler MDG vil:

- Forby tømning av septik utenfor Hvalerøyene
- Rydde bort spøkelsesteiner og fiskeutstyr på havbunnen
- Restaurere ørretbekker
- Øke antall marine vereområder
- Verne truende typer av sjøbunn, strandeng og våtmark

Tømning av septik

Norge tillater tømning av kloakk fra båter til sjøs. Du kan tømme septik på innsiden av Hvalerøyene slik det er i dag hvis du er 300 meter fra land. Hvaler MDG ønsker forbud mot at fritidsbåter tømmer septik i sjøen rundt Hvaler, og vi må få flere tømmestasjoner for å løse dette.

Ryddesjau

Hvert år blir mellom fem og ti prosent av teinene fra hummerfisket liggende igjen i sjøen. I Hvalerskjærgården finnes det et enormt antall spøkelsesteiner og tapt fiskeredskap. Fisk eller skalldyr som havner i disse har liten mulighet for å slippe ut igjen. Døde dyr tiltrekker seg nye, som igjen blir fanget. Dette er grunnen til at slike teiner gjerne kalles «spøkelsesteiner». Teinene fortsetter å fiske selv etter at de har blitt forlatt. Hvaler MDG ønsker påbud om nødutgang på teiner slik at de åpner seg etter en tid i sjøen. Hvaler MDG vil jobbe for et strengere regelverk rundt tapt fiskeutstyr. Hvaler MDG ønsker også en opprydding av gammel forlatt redskap som ligger på havbunnen gjennom en ordning med finnerlønn. Hvaler kommune må bruke sin nasjonalparkstatus for å presse frem en stor nasjonal satsning på renhold til sjøs.

Gytebekker

Vi har mange gytebekker her på Hvaler der flere er i et stort forfall. Det gode fiske etter sjørret rundt våre øyer er prisgitt godt arbeid gjort av våre naboer i Fredrikstad, Halden og Sverige. Undersøkelser gjort i bekker på Hvaler viser en meget begrenset produksjon av stedefgen sjørret. Erfaringer fra tidligere kultivering gjort av Hvaler Jeger og Fiskeforening viser derimot et enormt potensiale. Hvaler MDG vil at alle våre bekker skal restaureres, kultiveres og vernes for fremtiden.

Vern

Vi ønsker flere marine verneområder der det er forbudt å bruke faststående fiskeredskap. Hvaler MDG vil verne truede typer sjøbunn, strandeng og våtmark. Ålegress er en spesiell viktig art som trues av mudring, bryggeanlegg og andre menneskelige inngrep. Ålegraset danner tette undervannsenger på myk mudder- og sandbunn langs kysten vår. De lange, smale bladene gir overflater å feste seg på og mellomrom å gjemme seg i. Mister vi ålegrasengene, mister vi også hjemmet, matfatet og jaktmarkene til et viktig mangfold av planter og dyr. Ålegrasenger er også viktig for oss mennesker! Den fanger CO₂ og lagrer enorme mengder karbon, den demper bølger og den holder sand og mudder på plass med røttene sine.

Forurensing

Glommas utløp er årsak til sterk forurensing med næringssalter, avrenning og miljøgifter. Hvaler MDG vil støtte konkrete tiltak som reduserer forurensningen

6. ET LEVENDE LOKALDEMOKRATI

Hvaler MDG vil:

- He en effektiv saksbehandling i Hvaler kommune
- At Hvaler kommune skal være selvstendig
- At E skatten ikke skal økes
- Ha JA til boplikt
- La hyttebeboerne være med å påvirke vår kommune

Brukervennlig byråkrati

Vi vil at våre innbyggere skal få en aktiv og konstruktiv behandling i kontakt med det offentlige. Dette er særlig aktuelt ved ønsker om igangsetting av ny virksomhet eller bygging av hus i kommunen. Administrasjonen skal hjelpe til i søknadsprosessen, være proaktiv og sørge for en rask saksbehandling.

Selvstendig kommune

Hvaler skal ikke slå seg sammen til en storkommune med Fredrikstad. Vi er allerede en storkommune når vi inkluderer våre hytteeiere som også bidrar godt med forbruk av lokale tjenester og til et mangfold av aktiviteter. Vi ønsker å opprettholde bosettingen på de østre øyene.

Vi ønsker ikke mer e-skatt, men derimot å utvikle egne næringer på Hvaler for å skape større inntekter. Hvaler er en dyr kommune å drifte, vi har derfor høye kommunale avgifter. For at disse ikke skal øke ytterligere er det helt nødvendig å se på økte inntekter gjennom etablering av flere bærekraftige arbeidsplasser.

Boplikt

Vi sier ja til boplikt og gode bomuligheter for de som ønsker å bo på hele Hvaler hele året med god infrastruktur og internett.

Våre hyttebeboere skal ønskes velkommen og verdsettes høyt. De bidrar til vekst for vårt lokale næringsliv. Hvaler Hytteforening er en viktig aktør vår kommune skal lytte til og finne gode løsninger for, innenfor det regelverk vi forvalter.

7. SKOLE OG OPPVEKST

Hvaler MDG vil:

- Ha et felles skolesenter med forebygging av mobbing
- Ha klassestørrelser under 20 elever
- Ha pedagogiske romløsninger for praktisk undervisning
- Ha energieffektivt skolebygg egnet til undervisning i ny teknologi
- Igangsette skolehager
- Etablere egen naturskole (Natur- og kulturskole)

Oppvekst

Hvaler kommune skal bidra til å gi barn og unge en trygg og god oppvekst. Miljøpartiet De Grønne legger stor vekt på at barn og unge skal forstå sin rolle som verdensborgere og vise solidaritet med andre mennesker og kulturer, med naturen og dyrene. Både barnehager og grunnskole bør både ha mer tid ute, både i form av opplæring og friluftsliv. Hvaler MDG vil også jobbe for at det inkluderes skolehager i alle barnehager og skoler i kommunen, slik at vi tidlig kan lære barn og unge hvor maten kommer fra og viktigheten av å dyrke mat.

Økonomi

Dårlig kommuneøkonomi må ikke ramme skolene, da barn og unge er vår framtid. Alternative pedagogiske opplegg og undervisningsformer, eksempelvis elevbedrifter, bør vurderes i forhold til hva som passer Hvalerskolen best. Pedagoger og lærere må sikres gode

vilkår, både i form av lønn og arbeidsmiljø, og på den måten sikre at vi får motiverte lærere. Klassestørrelsen bør være opptil 20 elever.

Trivsel i skolen

Miljøpartiet De Grønne vil fokusere på trivsel. Hvis mobbing og utfrysing av elever skjer, må både skoleledelse, lærere, medelever og foreldre raskt ta ansvar og bidra til forsoning og trivsel.

Pedagogikk

Det nye skolebygget på Asmaløy bør innredes som et inspirasjons/forsknings - senter. Elevene skal dra lærdom av selve skolebygget de befinner seg i. Materialvalg med norsk tre, solenergi og små vindmøller, steinbelegning fra ulike bergarter vi har på Hvaler. Spesialrom for fysikk og kjemi, kunst og håndverk der elevene jobber med råvarer og materiell som er gjenvinningsbart. At de også oppholder seg i rom laget av materiell som gir godt inneklima og stimulerer fantasien. Lokalt entreprenørskap skal fremmes med utgangspunkt i Hvalers ressurser og historie.

Inngraverte skilt på vegger, trapper og installasjoner som viser hvilket materiale som eleven ser på og hvor det kommer fra. Saltvannsakvarium med et mini- nasjonalparksenter i modellform som viser hvilke arter vi tar vare på for fremtiden. Søppel i havet er en enorm miljøtrussel som våre barn får i fanget fra vår uvettede bruk av plast. De må være med å finne gode løsninger for et renere hav. Utfordringene for våre neste generasjoner er stor, la de få energieffektive, teknologiske og miljøvennlige klasserom å jobbe i til læring og konkret inspirasjon! Hvaler kommune vil tiltrekke seg flere barnefamilier når vi har et skolesenter som skinner. En Smart Energi kommune trenger et SMART skolebygg rustet for konkret læring om den verden vi befinner oss i.

Barnehager: Hvaler kommune bør opprettholde barnehagetilbud på alle øyene, i den grad det er behov for dette.

Naturskole

Vi vil etablere en egen naturskole på linje med kulturskolen: disse skal inngå i et felles ungdomssenter (natur- og kulturskolen). Kunnskap om aktiv bruk av egne naturressurser skal opparbeides i samarbeid med barne- og ungdomsskolen gjennom friluftslivfag. Hensynsfull bruk av vår natur med aktiviteter som golf, seiling, dykking, sykling, fiske, padling, kiting, og vandring skal være Hvalers læreplan i natur og friluftsfag for de unge.

8. HELSE OG OMSORG

Hvaler MDG vil:

- Styrke det psykiske helsevernet
- Forebygge sykdom med naturopplevelser
- Sikre tidlig legehjelp og støttetiltak gjennom NAV for rusavhengige.
- Oppmuntre til fleksible arbeidsliv ordninger.
- Se på mulighetene for individuelt tilpassede løsninger med ulike boalternativer, som generasjonsboliger eller bokollektiver.
- Næringsrik mat skal fortsatt produseres lokalt til sykehjemsbeboere og pleietrengende hjemmeboere.
- Ha valgfrihet for brukere av sykehjem og omsorgstjenester

Livskvalitet

Hvaler MDG mener at kommunen må fokusere mer på tiltak som kan øke livskvaliteten for innbyggerne. Dette kan være i form av å styrke fellesskapet, sikre et trygt lokalsamfunn med god tilgang til grøntområder og natur, både for friluftsliv, idrett og rekreasjon. Nei til nedbygging av sårbare naturområder som i dag brukes aktivt til friluftsliv. Hvaler kommune bør ta initiativ til egne folkehelsekampanjer, og slik legge til rette for aktiviteter på tvers av alder og kultur, gjennom sosiale aktiviteter, turmuligheter, møteplasser og lignende. Samarbeid med lag og foreninger er her naturlig.

Vår psyke

Vi mener det er spesielt viktig å satse på forebygging av psykiske sykdommer, gjennom blant annet lavterskeltilbud og eget dagtilbud med dagjobb. Psykisk sykdom utgjør i dag en betydelig andel av befolkningens helseutfordringer og fører til et høyt nivå av sykmeldinger/uføretrygdede med tilhørende fare for utenforskap i samfunnet.

Pleietilbud

Pleie i sykehjem/åpen omsorg i hjemmet skal kunne gis av både kommunale og private aktører, det skal være brukerens behov og valgfrihet som avgjør hvilken hjelp de får.

9. MILJØVENNLIG INFRASTRUKTUR

Hvaler MDG vil:

- Etablere pendlerparkering
- Ha utleie av el sykler
- He en videresatsning på gang og sykkelsti
- Sørge for Shuttlebusser for sykler gjennom tunnel

Miljøvennlig fremkommelighet

Vi ønsker å legge til rette for miljøvennlig transport med bildeling, buss, elbiler og el sykler som et godt alternativ for flere. El sykler i kombinasjon med buss kan være et godt alternativ hvis det finnes gode pendlerparkeringer for el sykkel og buss-skur. Sykkeltutleie med abonnementsordning skal utprøves for å redusere bilbruken i høysesong for turister. Større utbygging av helhetlige gang og sykkelstier må prioriteres. Vi ønsker sykkelvennlige busser.

Hvaler kommune bør jobbe for flere bussavganger mellom Hvaler og Fredrikstad i høysesongen. Bilholdet i kommunens regi har vært under utredning i over to år.

Administrasjonen har svært dårlig oversikt når det gjelder økonomien på dette området. Hvaler MDG mener at KS må be administrasjonen legge frem en plan for innsparing og effektivisering av bilholdet i kommunen.

Hvaler MDG vil jobbe for å bedre trafikkforholdene, tilgjengeligheten og sikkerhet på Skjærhalden.

10. ET MANGFOLDIG OG INKLUDERENDE LOKALSAMFUNN

Hvaler MDG vil:

- Fortsette gratis bibliotek og kulturkvelder, i kommunens regi.
- Større fokus på inkluderende kulturtiltak på tvers av alder, kjønn, religion og økonomisk status.
- Ta sitt ansvar for mennesker på flukt

Kulturliv

Hvaler MDG ønsker et mangfoldig og allsidig kulturliv som inkluderer alle, uavhengig av alder, kulturell eller religiøs bakgrunn og økonomisk status. Kommunens gratis kulturkvelder en gang i måneden bør fortsette. Kultur stimulerer til nysgjerrighet, kreativitet og fellesskap

som er viktige drivkrefter i lokalsamfunnet. Kulturopplevelser medfører ikke de samme miljømessige belastningene som økt materielt forbruk.

Kulturbasert næring skal videreutvikles og vi ønsker konkret å opprette en budsjettpost for nye aktiviteter

Flyktninger/asylanter

Mottak av asylsøkere skal ivareta vårt kulturelle mangfold og sikre gjensidig forståelse, respekt og aktiv beskyttelse. Integrering med aktiv deltagelse i utdanning og arbeid bør være prioritert. Mangfold beskytter mot intoleranse og ekstremisme, og er en kilde til inspirasjon og fornyelse. Hvaler skal ta sin del av det globale ansvaret med å hjelpe mennesker på flukt.

Mindre bruk og kast

Større fokus på opplevelser fremfor konsum bidrar positivt til kommunens grønne fotavtrykk og kulturliv. Vi må jobbe for et godt utvalg av lag og foreninger der aktiviteter og kultur er formålene. Det gir oss en levende bygd med engasjerte innbyggere og grobunn for mangfold og ulikhet. Dette vil MDG være med på å forsterke. Private bedrifter og ideelle organisasjoner skal få hjelp og støtte til gjennomføring av kulturaktiviteter som åpner opp for mangfold og ulikheter; konserter, festivaler, forestillinger, kunstutstillinger, teaterproduksjoner og idrettsarrangementer.

Kulturarv

Hvaler kommune har en tradisjonsrik historie, og det er viktig at kommunen sikrer vår kulturarv, og at vi fører dette videre, også til kommende generasjoner. Bibliotek, musikk- og kulturskoler og andre aktører bidrar til et åpnere samfunn, og gir et uvurderlig bidrag til den norske kulturen. Lokale, rusfrie kulturaktiviteter hvor barn og unge kan delta sammen med voksne, må støttes.